

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Ember tervez, Isten végez!

— Amerikai elbeszélés. —

Staacke J.-től.

(Vége.)

De alig hogy a nap fölkel s a hegyeken fölül emelkedett, kopogás hallatszék a külső kapun, mely a háznépet álmából felriasztá, és Titusz, ki a virrasztást magára vállalta volt, azon örömteljes kiáltással: Itt vannak a katonák! a házba rohant.

A határőrségi katonák nemsokára az udvarban álltak, teljesen felszerelve és fölfegyverkezve, a nehéz ajtó megnyilt s a kis csapat hangos ujjongással lépett be a belső udvarba. A háziak nagy bámulatára a katonák egy faágakból hevenyészett nyugágyon egy súlyos sebesültet hoztak.

— Hát kit hoztok itt, jó emberek? — kérde Kenton, — s hol vannak az indiánok?

— Azok már tán a hegyeken is túl vannak! — felelé egy a katonák közül. — Hát nem hallották a lövéseket? Az éjjel még egy heves csatánk volt velök, sokan elestek közülök, s midőn ezt látták, ismét futásnak indultak a gyáva gazemberek! Ez pedig — folytatá a sebesültre mutatva — fehér ember, Isten tudja, hogyan jutott az indiánok közé. Sebesülten, eszmélet nélkül

találtuk a sűrűben, s úgy csak nem akartuk otthagyni segély nélkül.

Bryant ur ezalatt közelebb lépett a sebesülthez, s alig szemlélé meg annak arcát, midőn bámulva felkiáltott:

— Montroze Henry!

A sebesült e szavakra nagynehezen föl emelkedék s kérdő tekintettel nézett rokonára, suttogván:

— Hol vagyok?

— Az én házamnál! — felelé Bryant komolyan.

Ezalatt a nők is megjelentek; a sebesültet, ki ujra elveszté eszméletét, gondosan bevitték a házba, s miután Duffé aszszony ügyes és avatott kezei sebeit bekötötték, jó puha ágyba fektették Bryant szobájában.

Miután a határőrségi katonák körülményesen elbeszélétek az indiánokkal való összeütközésüket és azoknak tökéletes vereségét, miközben Mortont is említették, ki az indiánokkal megmenekült, s miután jó izletes reggelivel megvendégeltettek, elhagyák a telepítvényt, a háznép meleg köszönet-nyilatkozatainak kíséretében.

Henry még azon éjjel heves seblázba esett s néhány hétig élet és halál közt lebegett, s egyedül rokonai és a többiek gon-

dos és fáradhatlan ápolásának köszönhető, hogy életben maradt s néhány hét múlva mankóra támaszkodva, az udvarban és kertben járhatott. Kenton ugyan elbeszélte volt Bryantnak találkozását Mortonnal és Montrozéval, azt is elmondta neki, mit beszéltek együtt, de Coma arról nem tudott semmit, neki csak annyit mondtak, hogy Henry hozzájuk utazott vala atyja halálának hírével, s utközben megtámadták az indiánok. . . .

Tíz hét mult el, mióta Montroze Bostont elhagyta volt; végzeteljes időt élt át, s mondhatni jobb ember lett belőle. A Mammuth-barlangi élményei, hosszas betegsége, azon emberek szeretetteljes ápolása, kiknek annyi rosszat tett s kiket meg akart rontani, mélyen meghatotta szívét. Csendesen, gondolkodólag, mintha valami nagy tervvel foglalkoznék, járt-kelt a házban és környékén, s midőn egyszer este valamennyien Bryant ur szobájában a lobogó tüzkörül ültek, kezdé meg remegő, bágyadt hangon az utóbbi idő élményeit elbeszélni. Legkisebb, Bryantra és Comára vonatkozó gondolatát sem titkolá el, s miután minden gonosz terveinek nyílt vallomását befejezte, e szavakkal végzé beszédét:

— Most már mindent tudtok; én rosszat akartam nektek tenni, de Isten úgy rendelte, hogy minden jóra fordult. Legforróbb ohajtásom az, hogy ti megbocsássatok nekem! Itt a végrendelet, valahára teljesitem a haldokló kérelmét, s a tűzbe dobom ezen végzetes okmányt!

Kis szünet után, mialatt a lángok az iratot megemészték, ismét szóla Henry:

— Most szegény vagyok ugyan, de büntelen. A munka, becsületes munka legyen ezentul jövőm, s ha egykor becsülni és szeretni tudtok engem, boldognak érzendem magamat!

Coma és Bryant megragadák a fiatal ember kezeit, s az első a megindulástól remegő hangon mondá:

— Csak most mondhatom neked, Henry, szívemből üdvözöllek, mert atyám bocsánatát és áldását elhozád nekem; most már boldogságomnak semmi hiánya nincsen!

— Én is szívélyesen üdvözöllek! — tevé hozzá Bryant, — s ha kedved van fáradságos, egyszerü életünket velünk megosztani,

akkor örömet fogadunk be téged körünkbe, mint hü társat és barátot.

— Bizony, örömmel fogadjuk be társunknak! — szólt közbe Kenton. — Ön, Henry, nagy hőstettet vitt véghez, mely több az indiánokkal való harcznál, mert önmaga ellen harczolt s legyőzte gonosz hajlamait, ez pedig a legnagyobb hőstett, melyre ember képes. Mi pedig hü barátai leszünk, kik nem hagyják el önt sem jó, sem rossz napjaiban.

Kevés mondanivalónk maradt még. Midőn Henry egészsége annyira megszilárdult, hogy veszély nélkül utazhatott, Bostonba indult Bryant és Duffé kíséretében. Ott a lehető legrövidebb idő alatt eladták az öreg Montroze házát és ingóságait, és Bryant ur, most már gazdag ember lévén, még terjedelmes földbirtokot vett a kormánytól telepítvénye környezetén, s mint-hogy birtokán gyors és előnyös javításokat tehetett, e szerint Bryant telepítvénye nem-sokára egész Kentuckyban ismeretessé vált. Sok idegen vonult oda, egyik ház épült a másik után, és most, ötven év lefolyta után, viruló város lett, mely most is Bryantville (Bryant városa) nevet visel, s nem egy európai lelt ottan nyájas, barátságos ott-hont és új hazát.

Áldás anyámra.

Jó anyámmal
Kimentem a rétre;
Esdő arczczal
Tekinték az égre.
A hány e rét
Füve és virága:
Annyi áldás
Szálljon az anyámra.

Lombos erdő
Kebelébe értünk;
Bokrok és fák
Köszöngettek nekünk.
A hány e fák
És e bokrok ága:
Annyi áldás
Szálljon az anyámra.

Hemzseg a sok
Méhe, hangya, lepke;
Zeng a vidám
Madaraknak ezre.
A hány e méh,
Pille és madárka:
Annyi áldás
Szálljon az anyámra.

Miljom sugár
Esik a patakra;
Csillog-villog
Ennek minden habja.
A hány a fény
S a patak hulláma:
Annyi áldás
Szálljon az anyámra.

Leng a szellő
És illattal eltölt
Kellemesen
Völgyet, mezőt, erdőt.
A hány e dús
Illatok paránya:
Annyi áldás
Szálljon az anyámra.

Bárhohol legyek
És bárhova lépjek:
Drága anyám!
Imádkozom értted.
És lelkemnek
Csak ez lesz imája:
Áldás szálljon
Örökké anyámra.

Városy Mihály.

Az ördög és a nagyságos asszony.

— Mese. —

Régen történt ugyan, még abban a jó időben, mikor a borjúk repültek és a malacok sülvé jöttek a világra, — de azért megtörtént — hol, hol nem, azt nem tudjuk éppen a mappán megmutatni, mert azóta kissé megváltozott ennek a vén földgömbnek az ő arczöre, de elég az, hogy élt hát valahol egy gazdag, jókedvű uriember, ki nagyon szeretett mulatni, s minthogy vagyona egyre fogyott, a mulatság utáni vágya pedig egyre nőtt, e szerint nem tudott egyebet tenni, mint hogy az ördöggel

szereződést kötött, — a nagyságos asszony tanácsára vagy parancsára, mert az szintén szeretett mulatni és az ő akarata előtt férje ura egész földig meghajolt, — mely szerint az ördög köteles neki addig szolgálni, a míg Rómába jön; valami boszorkány-hegyen megirták a szerződést a nagyságos ur vérével, fekete tehénnek a bőrere, sazon-tul az ördög minden ohajtását teljesíté.

Volt aztán multság, bál, lakoma, evés-ivásnak se vége se hossza.

A nagyságos asszony soha nem látott szebbnél-szebb ruhákban és ékszerekkel pompázott; a nagyságos ur soha nem látott dolgokat vitt véghez; egy katonatisztet, ki hőstetteivel dicsekedett, megérintette kardjával, és a hős rögtön nyúllá változott és elszaladt az erdőbe. Egy népünne-pély alkalmával fogott egy henczegő, garázdálkodó csizmadiát, és saját árával három lyukot furt az orrába, melyekből egy egész nagy hordó páliuka csurgott ki stb.

Hanem egy este levelet hozott neki egy libériás inas, — valami előkelő idegen ur hívatta őt magához, ki a „Róma városá“-hoz címzett vendéglőben van szállva.

A nagyságos ur nem gondolt semmi rosztat s minden késedelem nélkül oda sietett.

Hanem a nagyságos asszonynak azonnal eszébe jutott, hogy az nem lesz más, mint maga az ördög, ki megunván azt a sok zaklatást és fáradságot, ilyen módon akar férjén kifogni; rögtön befogatott s lóhalálban hajtattott férje utáa, kit a vendéglő kapujában utol is ért.

A szép asszony éppen úgy uralkodott férje felett, mint amaz a pokol felett, nagyon megszokta már azt a jó életet s ezért férjét minden áron meg akará az ördögtől menteni; pedig annyi bizonyos, hogy a szép asszony, ha még hozzá okos is, kifog a legfurfangosabb ördögön is.

— Férjem! — szóla most, annak karjába kapaszkodva, — az idegen ur nem más, mint az ördög, ki értted jött; hanem ne félj semmit, csak bizd rám az egészset.

A vendéglő termében pompás lakomára volt terítve, a nagyságos asszony, a nagyságos ur és az ördög ő excellentiája, meg néhány hamarjában meghívott vendég vigan lakmározta; az ördög a nagyságos

asszony mellett ült, ki nagyon szívélyesen társalgott vele, s egyre töltögette poharát a legjobb borokkal. Hanem az mind nem ért semmit, mert midőn az óra 12-öt ütött, az ördög felkelt, fogta czilinderjét és ékesen meghajtá magát először a nagyságos asszonny, aztán a vendégek, utoljára a nagyságos ur előtt.

— Hát te mit akarsz velem? — kérdé amaz nevetve.

Az ördög előmutatja a szerződést.

A nagyságos ur olvasni kezdi s neje is beletekint, s arca egyszerre kiderült, és így szólt az ördöghöz:

— Hanem arról megfeledeztél, édes barátom, hogy férjem csak akkor lesz a tied, ha három kívánságát teljesíted, mikor érte jössz, — ha pedig azokat nem vagy képes éppen úgy teljesíteni, mint ő akarja, akkor joga van a szerződést megsemmisíteni.

— Oh! én nagyon jól ismerem a szerződés tartalmát, kedves nagyságos asszonyom! — felelé az ördög udvariasan.

— Jól van, tehát beleegyezel, hogy én mondjam ki e három kívánságot férjem helyett? — kérdé a szép asszony édes mosolylyal.

— Oh igen, igen szívesen! — felelt az ördög, s oly mélyen hajta meg magát, hogy frakkjának czipfijei égnek álltak.

— Látod-e, kedves barátom, — kezdé a nagyságos asszony, — azt a lovat, mely itt a vendéglő falára festve van? Erre a lóra én rögtön rá akarok ülni, fogd a kantáriját, mig felülök. De a lovagláshoz ostor is kell; csinálj hát nekem lovagló ostort homokból; s a mig én egyet fordulok, építs lovam számára itt átellenben istállót, — a fala legyen mogyoróból, a gerendázat zsidó-szakállból, a teteje mákból. Hanem végy hozzá egy hüvelyk vastag és három hüvelyk hosszú vas-szöveget, s minden mákszemet szögezz le három ilyen szöggel. Megértetted?

Az ördög fejével bólintott, és sietett a szép asszony parancsát teljesíteni.

A paripa már ott tombol az ajtó előtt, felkantározva, felnyergelve, és az ördög azt a furcsa ostort is fonja már.

A nagyságos asszony felült a lóra s vágatva fordult egyet a nagy piacon, s

mikorra visszajött, az istálló is készen állt éppen úgy építve, s mint ő megparancsolta.

A nagyságos asszony szigoruan megvizsgálta, körülnézte, de nem lelt benne hibát.

— Nagyon jól van, — mondá; -- hanem bizonyára elfáradtál, tehát most fűrödj meg, az majd felüldíti fáradt tagjaidat.

És a szép asszony behozatott egy kádat teli szentelt vízzel.

Az ördög köhintett, csuklott, hideg veriték verte homlokát, — de mit sem használt, engedelmeskednie kell, s így hát beleugrik a szentelt vízbe czilinderestül, frakostul, — lebukik, és aztán hirtelen kiugrik a kádból, s tüszkölve-prüszkölve rázza le magáról a szentelt cseppeket.

— Hát most még egy kívánságom van, — szóla a nagyságos asszony mosolyogva. — Férjem egy évig nálatok legyen a pokolban, hanem ezen idő alatt te foglalod el helyét, és határtalan, feltétlen hűséget, tiszteletet és engedelmisséget fogsz nekem esküdni.

Az ördög a szép asszony első szavaira az ajtó felé huzódott, de a nagyságos asszony ügyesebb volt, mint ő, — az ajtóhoz ugrott, megfordította és lehuzta a kulcsot, az ördög pedig nagy ijedtében kibujt a kulcslyukon, és azóta fekete minden kulcslyuk; — a ki nem hiszi, győződjék meg róia.

Kis köszöntő.

I.

Az atyához.

Hőn dobogó szívvel jövök
Hozzád, kedves jó atyám!
Dalt rebegni jöttem hozzád,
Hisz szeretlek igazán.

Jónál mást nem kívánhatnék,
Adja meg ezt az Isten,
S adja meg ám azt is, hogy az
Életed hosszú legyen.

Mert én sokat meg akarok
Hűn hálálni teneked,
Neked soká élned kell még.
Hogy háláljam kegyedet.

De bármilyen hosszú lenne
Az életed, jó atyám,
S az enyém is, — meghálálni
Jóságodat nem tudnám.

II.

Az anyához.

Oh, mit hozzak e szent napon,
Kedves anyám, teneked?
Nem hozhatok, nem adhatok
Mást, mint az én szívemet.

E világon nincs annyi kincs,
Ninesen annyi ajándék,
A melylyel én a hálámból
Csak keveset róhatnék.

De van forró érző szívem,
Melyben lángol szeretet,
Édes anyám, csak ez által
Hálálom meg életedet.

Hisz te nékem éltél, anyám,
S olyan forrón szerettél,
S most téged én még forróbban
Foglak szeretni ennél.

III.

Jóltevőhöz.

Megérkezék e dicső nap,
A te nevednek napja;
Keblem hevül és szívemet
Az öröm-ár ragadja.

Nagy nap ám ez, neved napja,
S meg is ülöm fényesen,
Hisz te ugy is olyan kegyes
Voltál ezen életeden.

Nem hozhatok névnapodra
Mást, mint e hő dalomat;
Fogadd tőlem szívesen, mert
Mást még szívem nem adhat.

Lesz még idő, mikor én is
— Adja Isten, ugy legyen, —
Meghálalom tetteidet,
S most áldjon meg az Isten!

Körösy László.

Történeti karczolatok.

Turenne.

Turenne, a híres francia tábornagy, egykor pongyolára vetkezve, ablakából le-nézett az utcára, midőn egyik inasa belép a szobába s a tábornagyot, kinek arczát nem láthatta, egyik inaspajtásának nézte, kivel sokszor ingerkedni szokott. Szép csendesesen tehát a vélt pajtás mögé huzódik és azt tenyerével pattogósan megpaskolta. Turenne megfordulván, az inas halálíg megijedve térdre rogyott és siránkozó hangon felkiálta:

— Uram! bocsánatot kérek, de azt gondoltam, hogy Gyuri pajtásom, — mire Turenne minden harag nélkül válaszolá:

— Azt sem kellett volna oly erősen megütnöd.

Ugyanezen tábornagy sokszor inas s legkisebb különböztetési jel nélkül szokott kísétálni. Egykor valamely kertben elment egy mesteremberekből álló társaság mellett, a kik kúpjátékkal mulatoztak, s kik éppen akkor egy hajítás fölött czivakodván, Turenne-t, minthogy pálczát tartott kezében, a peres ügybeni biráskodásra felszólíták. Turenne pálczájával megmérvén a kérdéses távolságot, kimondta az ítéletet, mire az ezáltal megbuktatott kúpozó a tábornagy ellen, kit nem ismert, szitkozódni kezdett.

A tábornagy mosolygott, s újra méregette pálczájával a tért, s még be sem végzé munkáját, midőn több katonatiszt, a kik a tábornagyot keresték, a helyszínén megjelent, s a tábornagnak tisztelkedtek. A mesteremberek hűledeztek, mikor hallák, hogy azon férfi, a ki oly kedélyesen teljesíté kérelmeket, a nagyhirű Turenne; az pedig, a ki szidta a tábornagyot, térdre esett előtte, mire Turenne mondá:

— Barátom, csakugyan nem volt igaza, midőn azt hitte, hogy meg akarom esalni, — s az őt környező katonatisztek társaságában folytató sétálását.

I. Jakab, angol király.

I. Jakab, mint Skóczia királya e néven IV-ik, fia a szerencsétlen Stuart Máriának,

sokszor a pazarlásig adakozó volt. Bökezü-
sége számtalanszor őt magát is zavarba
hozta. Midőn egy napon sétakocsizást tett,
Londonban az utcán megállították ötven
arany miatt, melyekkel udvari nyergesének
tartozott, s a törvényszolgák elfogatással
fenyegették. Testőrsége el akarta riasztani
az alkalmatlankodókat, de a király ezt meg
nem engedé, legott kifizette az összeget s
így nyilatkozott:

— A ki törvényeket alkot, kell, hogy
azokat meg is tartsa.

I. Jakab Anglia királyának azon rossz
szokása volt, hogy a legesekélyebb ok kö-
vetkeztén hatalmasan esküdött és káromko-
dott. Egy vasárnap utközben eszébe jutott
hogy meg kellene látogatnia egy közeli fa-
lucska egyházát, hol egy ismeretes lelkész
szénokolt, a kit ő régen szeretett volna
meghallgatni. Megparancsolta tehát kocsi-
sának, miszerint a falucskába hajtson, s az
egyház előtt álljon meg; a hová midőn be-
lépett a király, a szószéken álló lelkész ép-
pen elmondandó szent beszédjének alap-
igéit idézé; de a mint a lelkész a királyt
megpillantá, más, — az alapigéktől eltérő
fordulatot adott beszédjének, feddő szónok-
latot kezdvén a haszontalanul esküvők és
káromkodók ellen. A szónoklat végeztével
a király meglátogatta a lelkészt, és meg-
elégedését nyilvánította, de egyszersmind
csodálkozását is a felett: hogy mint híres
szónok annyira eltért a kitűzött alapigétől.

— Miután ma felséged eltért kitűzött
utjától, én is kötelességemnek ismertem el-
térni a magamétól, — válaszolt a szabadelvű
férfiu, s Jakab király megjutalmazá.

Frigyes, svéd király.

Frigyes, Svédország királya, egyik uta-
zása alkalmával bizonyos község előljáró-
ságától ünnepélyesen fogadtatott a helybeli
lelkész vezérlete mellett. Ez utóbbi dics-
éneket készített a királyra s azt fenhán-
gon el is énekelte. Meglepetve az ünnepé-
lyes fogadtatástól a király, kegyelmesen
végighallgatta a verseket, s miután azokat
jóknak találta, az ének végeztével felki-
áltott:

— Bis! (még egyszer.)

A versek költője, a lelkész tudniillik,
legott engedelmeskedett, s a király ötven
arannyal ajándékozta meg. Alázatos haj-
longások közt fogadván az ajándékot a lel-
kész, midőn azt a király átnyujtá, szeré-
nyen mondá:

— Bis!

A királynak annyira megtetszett e tréfa,
hogy nem csak nem nehezelt, hanem az
ajándékot megkértszerzte.

XII. Károly, svéd király.

XII. Károly svéd király utolsó szeren-
csétlen hadjárata alkalmával történt, hogy
katonái elégedetlenséget nyilvánítottak a
kiszolgáltatót kenyer fölött. Egyik katona
egyenesen a királyhoz ment, a kenyeret
elébe tartá és kérdé:

— Ehetik-e a katona ilyen kenyeret?

A király elvette tőle a kenyeret, evett
belőle, s így válaszolt:

— Jobbat is eszem ennél, hanem ezt is
megehetem.

S az elégedetlenek elhallgattak.

XII. Károly svéd király egyszer ittas
állapotban lévén, mellőzte a tiszteletet,
melylyel anyja, a királyné iránt viseltetnie
kellett volna. Megszomorodva ez eseményen,
a királyné szobájába zárkózott és nem mu-
tatta magát. Másnap észrevevén Károly,
hogy a királyné meg nem jelenik, az elma-
radás okát tudakolá, s azt nem is titkolták
előtte. Rögtön egy teli pohár bort adatott
magának, azzal a királynéhoz ment s így
szólott:

— Éppen e perczen jutott tudomá-
somra, hogy tegnap mámoros állapotom-
ban megfélekedezém a tiszteletéről, melylyel
tartozom; eljöttem bocsánatot kérni felsé-
gedtől; s hogy többé hasonló hibába ne
essem, e pohár port felséged egészségére
fogom kiinni; ez legyen azonban az utolsó
pohár bor életemben.

Szavát pontosan megtartá a király, és
soha többé egy pohár bort sem ivott.

XII. Károly svéd király sebes utaztá-
ban Pomerániának egy kis városában álla-

podott meg. Bár ismeretlenül utazott, a polgármester mégis kötelességének tartá a királynál tisztelkedni. A király, ki az ilyen tisztelgések iránt ellenszenvvel viselteték, maga elé ereszté ugyan a polgármestert, de nyers hangon kérdé tőle:

— Ki ön? mit akar ön? — mire anynyira megijedt a polgármester, miszerint elvesztvén lélekjelenlétét, dadogva mondá:

— Én felséged legalázatosabb felsősége vagyok ezen városban.

— Ha így van, — válaszolt a király mosolyogva, — akkor ajánlom magamat rövid itt mulatásom alatt felsőségi pártfogásodba, és reményem van benned egy kegyes polgármestert találhatni.

Stanley afrikai utazásából.

(Képekkel.)

II.

Stanleynek Szimbamoennitől Unyanyembéig menő útjában keservesen kellett még egyszer tapasztalnia, hogy az elhagyott vadon erdőségek, bárminő veszélyesek is az utazókra nézve, sok esetben több oltalmat nyújtanak s nem fenyegetik azokat vagyonuk és életük kockáztatásával anynyira, mint a lakott, népes vidékek. A hevesvérü amerikai türelmét különösen a roszhirü Ugogo tartomány kemény próbára tette, s igazán szerencse volt rá nézve, hogy utközben Hamed és Thani sheikhek vezérlete alatt két karaván csatlakozott expedíciójához, és hogy a már igen tapasztalt arab kereskedők szükség esetén jó tanácsaikkal gyámolították.

Az utazás Ugogo tartományon keresztül valóságos kínszenvedés volt. A különböző szultánok hatalmuk tudatában mind nagyobb és nagyobb adót követeltek tőlük. Az alattvalók, szultánjaik példáját követve, szintén durvák és gorombák, szemtelenek és kapzsik voltak, s valóban boszantó kandsággal ólálkodtak főleg Stanley sátra körül, szeme közé vigyorogtak, lármáztak, mindenhová betolakodtak és loptak, a mit érhetek. De szerencsére ép oly gyávák voltak, a milyen szemtelenek, és Stanley amerikai korbácsa gyakran megszalasztotta őket, két arab utitársa nagy rémületére, mert azok attól tartottak, hogy a bennszülöt-

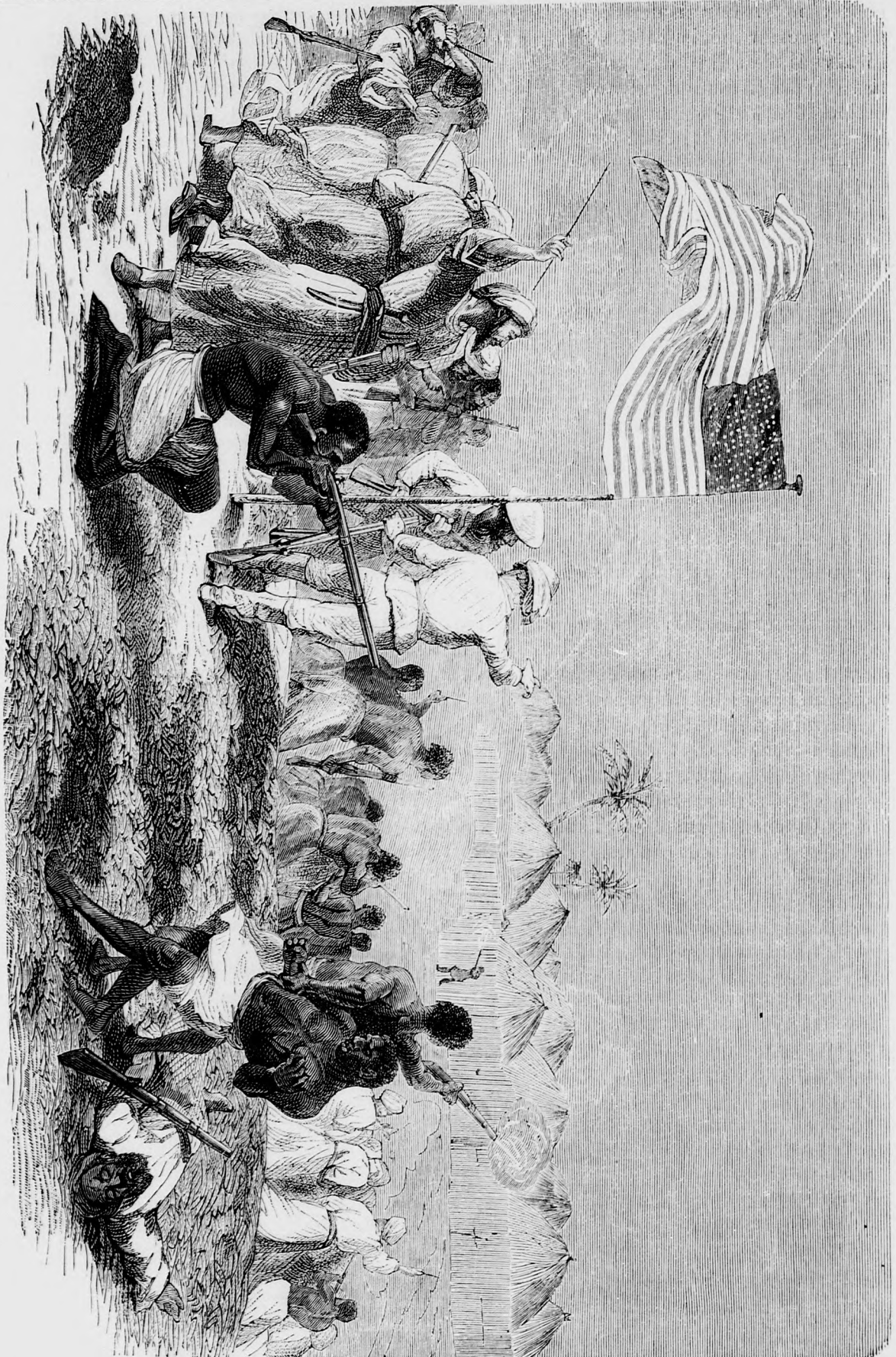
tek és köztük majd háborura kerül a dolog. A mellett Stanley saját embereivel is alig birt, mert minduntalan fel akartak lázadni, és csak rettenthetlen bátorsága és vaserélye vala képes azokat megfékezni. Stanley sokat szenvedett a mocsáros, egészségtelen vidéken, s az ott uralkodó láz őt is többször megtámadá.

E szerint Stanley és utitársai valóságos örömujjongással üdvözlék fáradságos vándorlásaik ideiglenes czélját, a termékeny Unyamvezi tartományt. Az ország termékenysége és lakóinak jó érzülete jó fogadtatást ígértek számukra, de fájdalom, az előbbi utleírásokban virulónak és mivelteknek mondott helységeknek csak füstölgő romhalmait találták, s az egész pusztai vidék nemrég lezajlott háboru nyomait viselé. Hanem azért az uti társaság és az egész legénység legjobb ruháját ölté magára, hogy a rég ohajtott s valahára elért Unyanyembe minél ünnepélyesebben vonulhassanak be.

Itt az arab főnök a jövevényeket a legnagyobb előzékenységgel fogadta és Koikuru nevü fővárosában ő maga gondoskodék kényelmes elhelyezésükről. Koikurutól alig pár mértföldnyire észak felé fekszik Tabora, délkeleti Közép-Afrikának legfontosabb és legnagyobb arab telepe. Valami 1000 kunyhóból és tembe-ből (tanyából) áll, mintegy 5000 lakóval.

Hanem az arabok barátsága Stanleyt Uyoveh tartomány Mirambo nevü fejedelmével háboruba keverte, mely az araboknak és Stanley embereinek vereségével végződött. Az egyesült hadsereg: az arabok, szövetséges bennszülöttek és Stanley elszánt, bátor emberei legelőbb is Mirambo egyik szövetséges társának, a kolongói szultánnak székvárosát, Zimbizót vették ostrom alá.

Zimbizó a kelet-afrikaiak fogalmai szerint erősített város, fallal, de nem köfallal volt kerítve, és az arabok azt be akarták venni, mert csak úgy folytathatták útjokat egész biztonsággal, ha hátuk mögött nem maradt ellenség. Tehát hozzáfogtak az ostromláshoz, de egyszerre a várost környező erdőkből löni kezdtek az ostromló csapatokra, mire azok erélyesen feleltek. Fölötte neveltséges látványt nyújtott a bennszülött

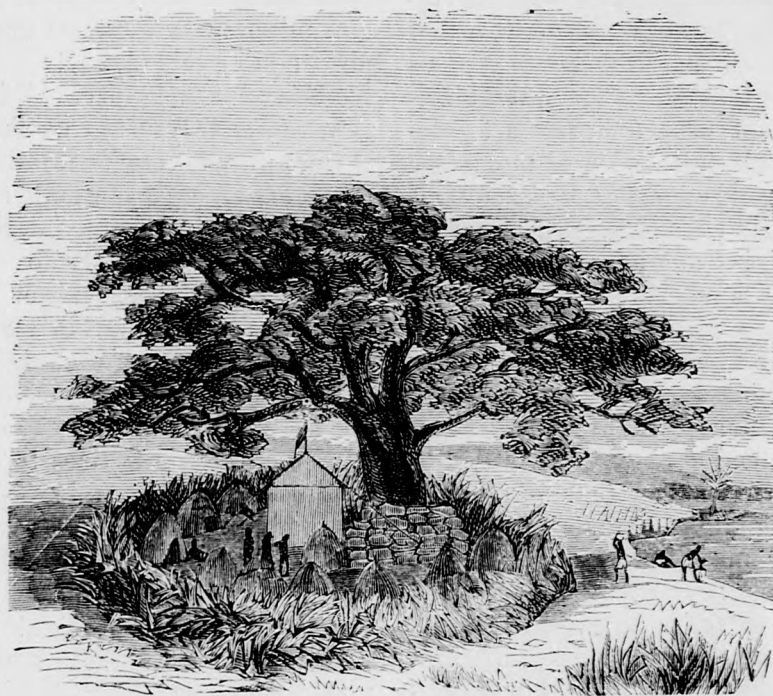

Osaŋa Zimbizó mellett.

puskázók ide s tova futkosása és fák mögé bujkálása, mert bár el merték sütni fegyvereiket, azért szörnyen féltek ám a puskától, ha nem az ő, hanem más kezében volt. Hanem mindamellett sikerült a szövetségeseknek a várost bevenni s a lakosok a hegyek közé menekültek. Ezután a szövetségesek elegendő helyőrséget hagyva hátra Zimbizóban, tovább folytatták diadalutjukat, mely azonban végre vereséggel végződött.

Most már Stanley belátta, hogy czélszerű lesz unyanyembeni arab szövetségeitől elválni. A szenvedett vereség követ-

E mintegy 600 angol mértföldnyi távolságra terjedt kerülő útjában Stanley a többek közt Ukonong és Ukavendi nevű tartományokat földözte fel, és ez által a földrajzi tudománynak szintén kitünő szolgálatot tett. Utja, mely eleintén dél, azután nyugat s később észak felé tartott, egészen ismeretlen tájakon vitte őt keresztül, mely mértföldeken át a legpompásabb öserdőkkel volt borítva. De bármily szépek voltak is e tájak, más világrészből való ember nem sokáig gyönyörködhetett volna bennök, mert a „mukunguru“ — így nevezik a bennszülöttek az ott uralgó lázt — csak-

Az óriási szykomore-fa.

keztében az ut a Tanganika-tó partján fekvő Udszidzi felé, hol az ősz Livingstonet föltalálni remélte, ugysis teljesen el volt zárva előtte, és így kénytelen volt vagy végkép felhagyni szándékával és visszatérni, vagy pedig nagy kerülőn kísérteni meg a továbbhaladást. Stanley, ki nem rettent vissza oly könnyen a veszélyek miatt föltett czéljától, ez utóbbit választotta. De folytonos betegeskedése miatt karavánját, melyet Mirambo emberei meglehetősen szétugrasztottak, csak 1871. szept. 20-kára tudta összeszedni, hogy Unyanyembéből indulhasson.

hamar nyakoncsipi az idegent; Stanley borzasztónak mondja e betegséget, s alkalma volt annak egész folyamát saját személyén észlelhetni.

Október 1-jén Zivani nevű tóhoz értek, melynek partján egy óriási nikuyu (szykomore-fa) árnyékában egy félig elégett négertanyára bukkantak, melyet csakhamar kényelmes táborhelylyé alakítottak át.

— Ha jól emlékszem, — írja Stanley, — e bámulatos nagyságú fa törzsének átmérője 38 láb volt. Ez a legpompásabb e fajtájú fa, melyet Afrikában láttam. Egy ezred katonaság kényelmesen megpihen-

hetne hatalmas lombkupolájának árnyékában; a földre vetett árnyékának 120 lábnyi átmérője volt.

Innen ismét elindulva, harmadnapon egy hatalmas fejedelem székhelye közelében ütöttek tanyát. Minthogy élelmi szereik fogyatékán voltak, Stanlyey néhány emberét a városba küldte eleséget vásárolni, s hogy a küldetésnek sikere is legyen, a fejedelem számára ajándékot küldött, hogy öt őszinte barátságáról meggyőzze. De a fejedelem visszaküldte az embereket az ajándékkal együtt s azt üzenté, hogy hagyják öt békével. De Stanley nem hagyta öt békével, hanem másnap újból követeket küldött hozzá, s négy, a legfinomabb szövetből készült köpönyeg és néhány szép, élénk színű kelme a leghizelgőbb bókók kíséretében vándorolt a fejedelemhez. Ezuttal eltalálta izlését, mert egy óra múlva csak úgy ömlöttek az élelmi szerek Stanley táborába. Kevéssel azután a fejedelem maga is megjelent valami 30 muskétás és 20 lándzsás kíséretében; a harcosok után pedig ismét teherhordók jöttek élelmi szerekkel.

— Magam fogadtam a főnököt — írja Stanley — sátram nyílásánál s meghíttam öt lakomba, melyet e nagyszerű fogadtatásra oly fényesen rendeztem be, a mint a körülmények engedték. Perzsiái szőnyeget és medvebőrömet kiterítettem, s fekhelyemet biborvörös függönyök takarták el. A fejedelmet, ki erőteljes, hatalmas természetű ember volt, kértem, hogy üljön le, valamint kísérőit is. Mindnyájan leírhatlan kandsággal bámultak rám, aztán összenéztek s végre óriási hahotára fakadtak. Puskámat és 16 lövetű revolveremet, melyeket valami megfoghatlan csodának tekintettek, a fejedelem hatalmas ékesszólással kezdé magasztalni, s e szerint megmutogattam neki minden feltűnőbb tárgyakat. Minden új tárgyat szinte görcsössé vált nevetéssel bámultak meg. Végre gyógyszerkényemet nyitottam fel előttük; látogatóim hüvelykujjaikat egymáséba kapesolták s elragadtatásuk egyre növekedvén, oly kegyetlenül ránczigtálták egymást ujjaiknál fogva, hogy majd kirántották azokat helyéből. A fejedelem kérdezte, hogy mire valók azok a kis üvegek? „Dova!“ felelém neki, mi az ő

nyelvükön orvosságot jelent. — „Ime, ez itt meggyógyítja a főfájást és kigyómarást,“ az ammoniakra (fölötte erős, elviselhetlen szagu szer) mutatva. A fejedelem azonnal főfájásról kezdett panaszkodni s meg akarta próbálni a gyógyszer erejét. Mondtam neki, hunyja be szeméit, s orra alá tartottam az üvegcsét. Rögtön hanyatt vágta magát s görcsösen rángatózék. Tisztjei kaczagása most már orditássá vált; csipkedték egymást, ugráltak, kezeikkel tapsoltak, ujjaiukat cserdintették. Ma-Manyara, ez volt a főnök neve, végre fölkel s annyira kaczagott, hogy könyei is csorogtak bele. „Ah! — mondá, — ezek a fehér emberek a világon mindent tudnak; az arab hozzájuk képest nem egyéb sárnál!“

Utasaink még ezentul is gyönyörű vidékeken át folytatták utjukat, de végre azt is megunták, mert mindenütt egyforma növényzet, egyforma emberek, s a bizonytalan jövő miatti aggodalmak is egyre növekedtek. Végre 1871. november 30-én egy magas és hosszú hegyláncz ormaira feljutván, előttük beláthatlan víztükör terült el. — „Hurrah! ez a Tanganika-tó!“ — kiáltá Stanley, s emberei örömrivallással ismételték kiáltását.

— Ez hát az a híres tó, melyet Burton és Speke fedeztek föl? — kérdé Stanley egyik emberétől.

— Sohase tudom én, uram! De úgy hiszem, hogy ezen a tájon lehetett.

— Szegény embereim! — írja Stanley, — egyik bénává lett, a másik félig vak volt. S én magam? . . . Én olyan boldognak éreztem magamat, midőn utazásom céljánál voltam, hogyha félholt lettem volna is, úgy hiszem, e tó láttára rögtön visszanyertem volna ép erőmet.

Stanley itt aztán biztos tudósítást vett Livingstoneról.

(Folyt. köv.)

Az algiri tűzevők.

A beteges rajongás sokat létrehozott már, mitől a józan ész visszariad.

Évszázadok óta áll fenn Algirban egy mohamedán felekezet, mely magát Beni Aissa (istenfiai) néven nevezi, s maig is többször esznek évenként tüzet ünnepélyesen; ez ünnepélyt Hdrh (adra) név alatt

ismerjük. Alapítójáról nincs tudomásuk. Hitöknek egyetlen ágazata az, hogy egykor az üdvözítő azt mondá a pusztában éhség miatt panaszkodó tanítványainak: „Higyjétek, és megadatik nektek, a mit kérték; egyetek köveket, rovarokat, sőt tüzet, és ha hisztek, e kövek, rovarok és a tűz táplálékká változnak át.“

Ennek emlékeül tartják borzasztó ünnepélyöket, melyről egy angol szemtanu ezeket írja naplójában:

„Nedves, szeles est volt, midőn megindultunk, hogy a Beni Aissa törzsnek ritka tüzevési ünnepélyét és csemegézését lássuk. Egy arab védelmére biztuk magunkat, ki elég batornak és erősnek látszék, hogy keresztülvezessen a nem biztos elővároson.

Fáradtságos ide-oda mászkálás után elértünk a falakon kívül a Casbahhoz, a deyeknek régi várához, s így a Beni Aissák elővárosába. Ali Ben Ali, a szép berber, ki mintául szolgált a festőknek, megígérte, hogy találkozik velünk az „uj kapu“-nál, s hogy bevezet a tüzevők ünnepi termébe. Így másztunk az iszonyu Casbah mellett, melyben az utolsó dey, névszerint Hussein, 15 évig elrejtve élt, a nélkül, hogy fejét valaha egy ablakon kidugni mert volna, abbeli félelmében, hogy janicsárjai e kínzó fejet levágják. A sötét napok sötét néma emléke ez . . .

Apró patakok- és pocsolyákon gázoltunk keresztül, melyeket az eső folyton növelt, az „uj kapu“ felé, mely több 300 évesnél, és képes volt zugaiban a tengeri rablók bármily számát elrejtteni. A falak oltalma alá állánk és torkunk szakadtából kiabáltunk: „Ali Ben Ali!“ — de hiába, s így a befelé nyíló utczába léptünk, ha ennek nevezhetni egy meredek, szűk, sokfelé görbült, lejtős sivatort, megszakasztva lépcsőkkel, melyek hol föl, hol le vezetnek, és mint sötét alagut vonulnak el a fehér falak mellett.

Kéjelmetlen és borzasztó volt ez az üvöltő és csapkodó szélben; a lánczokon himbálózó és csikorgó lámpák minden századik lépésnél engedtek valamit látni; az üregek, boltozatok, zugok sötétben bámultak reánk; a fehér házak kísértetiesen látszának forogni. Fölfedezési sétánk ilyen zugokon keresztül — hőstett volt.

Hiába kiabáltuk a vak éjbe: „Ali Ben Ali!“ Csak egyszer jelent meg egy mélyen fekvő ajtóban egy francia nő, világgal kezében, de az persze semmit sem tudott a mi Alinkról, sem arról: hol tartják meg a Hdrh-ünnepélyt, de biztosított róla, hogy itt mindenütt arabok laknak.

Tovább és tovább haladtunk a szűk tömkelegben, míg végre egy fehér mozgó alakot láttunk kifelé hatolni egy alagutból.

— Adra? Adra? — kérdeztük.

— Oui, oui (igen), — felelé a fehér alak, és barátságosan intett, hogy kövessük.

Uj tömkelegesen vezetett keresztül, nyaktörő lépesökön föl és le, végre egy alacsony ívezett kapun egy kivájt sziklamélyedésbe.

Az arabok házai mind ilyenek valának kívülről. Pusztá falak, alacsony ívezettel, a bemenetnél ablak nélkül, csak itt-ott egy-egy szelelőlyukkal. Az ablaknyílások mind az udvarra vannak. E sötét házon keresztül vezettek az imaházba, a mi egy körül-falazott nagy udvar, mely fölött az ég sötétlett.

Itt ült mintegy 30 arab, keresztbe tett lábakkal, fehér lepelben. A többi köröskörül állott, beszélgetve, nevetgélve, a nélkül, hogy minket különös figyelemre méltatnának. Mindenki leveté saruját, ki ez udvarra lépett; a márványjárda meg volt szentelve.

Barátságosan egy padot jelölének ki számunkra. Az ülés fölségesen esett a hosszas járás után; egyuttal meleg volt, mert Algirban, a szelet kivéve, soha sincs hideg, de az Atlasz-hegyekről jövő gyakori, dühöngő szél annál csipösebb és kiállhatatlanabb.

A ritka színjátékot, sötét arcokat és a köröskörül levő nyolcz oszlopot egyetlen jókora lámpa világítá meg. A barna-arcuak közt volt egy koromfeketén ragyogó néger, szenvedélyes vonásokkal, duzzadt ajkakkal és szemében akkora fehérséggel, mint egy czélgolyó, melynek kis fekete pont vala közepében. Ez elkészíté terjedelmes üstdobját, hogy az adott jelre hatalmasan beledöngessen; néhányan hasonló zeneszereket szárítottak parázs fölött, hogy kellően felhangolhassák.

Szép hütlen Ali Ben Alink közöttük ült, de figyelmére sem méltatott, ruganyos

fiatalsága kirívó ellentétet képezett az öreg seikh töpörödött alakjával, ki főnöke ez, Ó-Algir zugaiban megtürt, de már hanyatló örült vallási szertartásnak.

A Beni Aissák többnyire meglepően szépek voltak, néhányan közülök alig 15—16 évesek. Midőn mindnyájan összegyűltek s az előkészületeket befejezték, az egész személyzet a ragyogó szénüst elé kuporodott, jobbra tőlünk.

Egyszerre fülhasogató pokoli dalt hallattak. Dörgés és dübörgés hangzott, mintha gözmozdony rohanna végig egy alaguton, de a befejezés felülmulta a legiszonyubb lármát is, melyet egy alaguton keresztülrobogó vonat okozhat. A kezeket nem lehetett többé látni, oly gyorsasággal ütötték a dobot; a néger úgy viselte magát, mintha a sátán karmestere volna.

Miután mintegy 20 perczig zenéltek és doboltak ez iszonyu módon, hogy egészen elkábultunk és eltompultunk bele és minden idegünket félelem szállotta meg: velőtrázkódtató lárma támadt, erőteljes, daemoni veszettséggel, milyenről civilizált fulnek soha fogalma nem lehet. (Vége köv.)

Vidéki oláhok.

(Képpel.)

Az oláh nép viseletében sok festői van. A gazdagság és fény hiányzik ugyan e nép viseletében; hiányzik az a pompa, melyet minden keleti nép kifejt külső mezében, és mely annál nagyobb, annál látványosabb, minél tovább vándorlunk kelet felé.

De hiányzik az oláh népviseletben az a művészettel párosult izlés is, mely igen sok keleti népnél otthonos, s mely némely kelméket világszerte valóságos divatezikké emelt.

Az oláh népet öltözetében egyszerűség és szegénység jellemzi, ugy a magyar korona országaiban, mint az aldunai fejedelemségekben. Izlést, csinoságot hiában keresünk nála.

A hegyek és vizek nem választják el egymástól az oláh népet. Vallásuk, erkölcsaik és szokásaik, valamint ruházódásuk ugyanazonos ugy a román fejedelemségekben, mint a Tiszán tul és Erdély vidékein.

A daróc-harisnya, a báránybőr-köd-

mön, többé-kevésbbé czifrán kivarrva, s a czondrának nevezett köpeny: ezek képezik az oláh férfinak fő-ruházódási darabjait mindenütt, a hol laknak. Inkább változik a lábbeli s a főveg; az egyik vidéken a bocskort hordják tulnyomó számban, más vidéken a térdig érő csizmát; más helyen ismét felkunkoritott orru s rövid száru csizmát viselnek. A hegyek közt tévelygő oláh hatalmas báránybőr-kucs mával óvja magát az elemek s az idő viszontagságai ellen, a lapály és térség lakosa pedig több fontot nyomó, irtóztató széles karimájú kalapot hord.

Az oláh nő ép ugy megüli a lovat, mint a férfi. Igaz, hogy lovaglásuk nem versenyfutás, de igen gyakran akadályverseny.

Valamely város, s az abban tartatni szokott hetivásárok nevezetes központot képeznek a vidékre s a körülfekvő falvak lakosaira nézve. A hetivásár napja mindig fontos nap a környékbeli oláhságra nézve. A mit hegyeik közt, szerteszt fekvő ronda falvaikban természetnek, azt a városba viszik eladás végett; ez az ő piacuk. De az eladott termékekért nyert pénzt nem igen viszik haza; az adón kívül elmegy az apró szükségletekre, melyeket a kis gazdaság igényel, s ha még mindezen felül megmarad valami, akkor egy jó napot csapnak maguknak a korcsinában.

Mellékelt képünk egy ily vásárra menő oláh csoportot ábrázol. Ha a vásárról jönének, utban hazafelé, valószínűleg sem a férfi, sem a nő nem ülnék meg oly jól a lovat.

L. B.

Smid Kristóf meséiből.

Közli: Máriaassy Gyula.

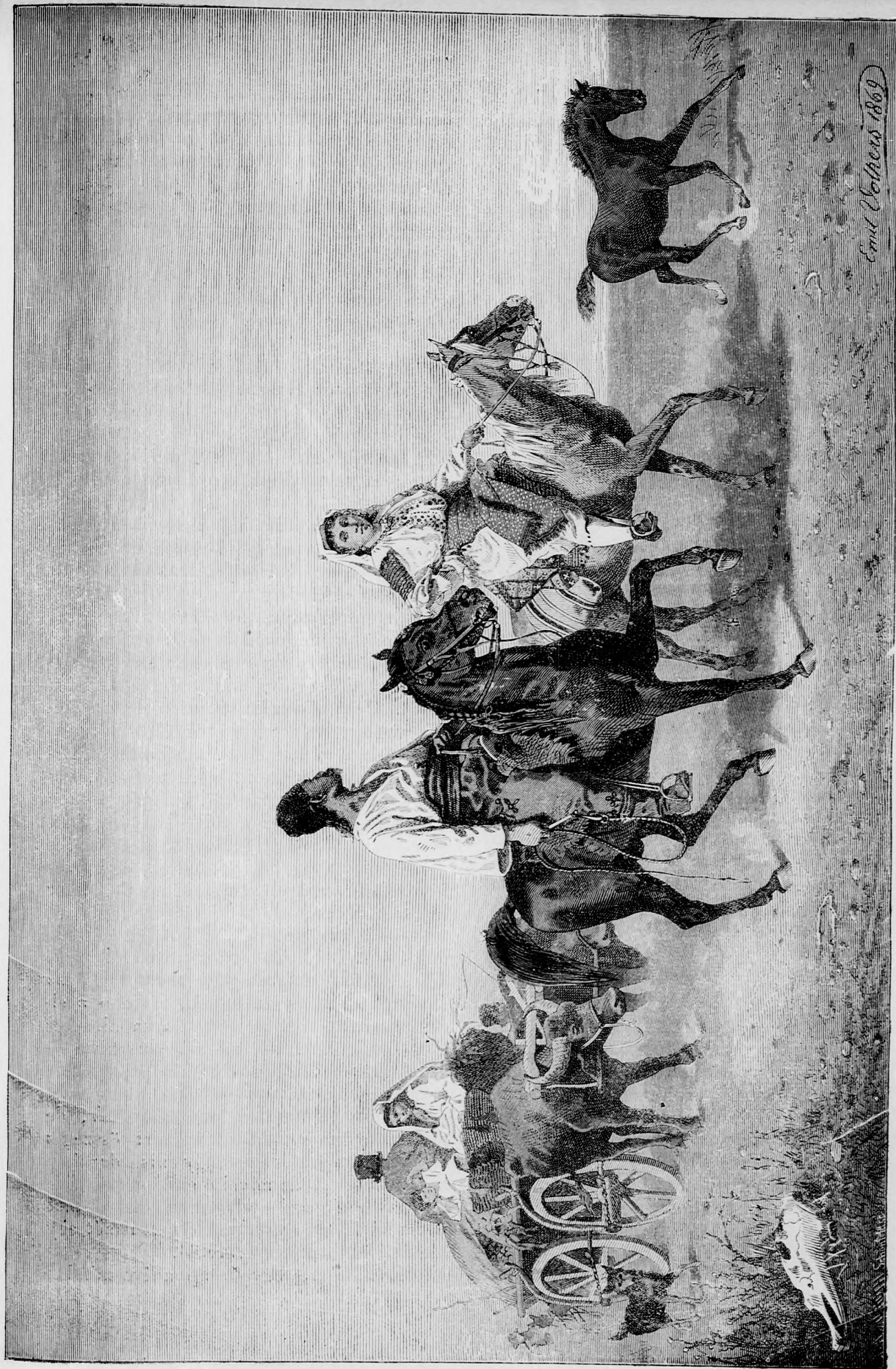
I.

A napsugár.

— Oh bár csak örökké sütne a nap! — mondá Ilonka egy esős nyári napon.

Ohajtása beteljesült.

Nem mutatkozik hónapokon át egy felhőske sem az ég kék láthatárán. A hosszú ideig tartó rekkenő melegség roppant sok kárt tett a földmivelőknek, de nem csak azoknak, hanem Ilonkának egykor oly díszes kertje is szomorú lett, mert benne a

Vidéki oláhok.

Emil Volpweis 1869

virágok kihalni készültek, s melyekhez annyi szép reményt kötött, s melyeknek annyira örült, nem nőttek magasabbra egy ujjnyinál.

— Látod, — mondá neki édesanyja, — ha nem volna eső, mi lenne belőlünk, mivel táplálkoznánk; most elismered, hogy az eső hasznosabb, mint a napsugár; legyenek szép meleg napok is, de legyenek hasznot hozó esők is.

II.

A z e s ő.

Egy kereskedő egyszer a vásárról hazamenvén, magával sok pénzt hozott. Esett erősen, s a kereskedő egészen átázott.

Ő elégedetlenül mormogott, mert utja sietős volt, s most az eső miatt csak lassan haladhatott előre.

Egyszerre csak a kereskedő egy sűrű erdőbe jutott, és körülnézvé, nem messze tőle egy rablót vett észre, ki puskáját reászegezte és pénzét kérte tőle. A rabló azonban puskájával nem árthatott semmit sem, mivel a puskapor az eső miatt egészen át volt ázva, mit a kereskedő észrevevén, sarkantyuba kapta lovát s elvágtatott.

Midőn már biztosságban érzé magát, ezt mondá:

— Oh, mily balga voltam én, hogy az esőt, mint Isten adományát zúgolódva vettem! holott ha az nem lett volna, úgy halva fetrengenék most véremlen, és gyermekeim meg lennének fosztva mindentől; ime az eső megmentette vagyonomat és életemet.

A mit az Isten ád, — türjük békével,
Ámbár először tán rosznak tűnnék fel.

III.

A z a l m á k.

György egy reggel az ablakból kinézvén, a szomszéd gyümölcsös kertjében egy fa alatt gyönyörű piros mosolygó almákat látott a fűben heverni.

György sietve ment le, és egy szűk nyíláson átbujt a szomszéd kertjébe, hol zsebeit telerakta a legszebb almákkal.

Ugyanezen pillanatban jött a kert tulajdonosa is, kezében mogyorópálczával. György felugrott, a mint csak lehetett, sietett a nyílás felé, a honnan jött, de fájdalom! a zsebeiben levő almák miatt nem

bujhatott át a szűk nyíláson, s ezért kénytelen volt azokat zsebeiből szépen kirakni, s azonfelül a kert tulajdonosától még szidást is kapott.

— Jegyezd meg magadnak, — mondá a szomszéd:

„Az idegen jószág, a mit elvettél,
Büntetés nélkül az soha el nem kél.“

IV.

A z a r a n y.

Két testvér, Gusztáv és Lajos, elmentek utazni messze a tengeren túl.

Gusztáv egy kis földet szerzett magának, melyet gondosan mívelvén, volt neki annyira, a mennyiből becsületesen megélhetett.

Lajos pedig dús kincsnek jutott valahogy birtokába, melynek nagyobb részét vig kedélyének áldozta fel, azonban maradt azért még neki elég.

Történt egyszer, hogy Gusztávtól levelet kapott, a melyben az hívja őt, hogy ha akar, jöjjön oly rég nem látott hazájokba vissza. Lajos el is indult, és nemsokára bátyjánál volt, ki a hosszú utra élelmet készített, hogy ha az uton megéhezik, legyen mit ennie, s midőn látta, hogy öcsese, Lajos, nem visz semmit, kérdezé őt, hogy miért nem hozott magával valamit; ekkor ő megmutatta pénzét, mire Gusztáv fejét csóválta.

Midőn már jól távol voltak, egy sivatagba értek, melyen semmi sem volt; ekkor így szólt Lajos:

— Oh bátyám, milyen boldog vagyok, hogy ennyi pénzem van; hanem kérlek, adj egy kis darabka kenyéret, mert az éhségtől egészen odavagyok, és ezen a sivatagon nem lehet semmit sem kapni.

— Jól van! — mondá Gusztáv, — azonban te minden darabka kenyéretért arannyal fizetsz.

Ez nem tetszett ugyan Lajosnak, de mit volt tennie, odaadta a kért összeget bátyjának, melyért az egy kis darabka kenyéret adott, de mivel ő ezzel nem csillapította le éhségét, kénytelen volt ismét pénzt adni bátyjának, melyért az ismét egy kis darabot adott kenyérből.

Midőn végre egypárnap mulva minden

aranyát oda kellett adnia, Gusztáv így szólt:

— Itt vannak aranyaid, kedves testvérem; én nem vagyok oly uzsorás, hogy a te vagyonedat ugyszólván elraboljam; én azáltal csak azt akartam neked megmutatni, hogy nem a kincs boldogítja az embert, hanem a szorgalom és munkásság, mely többre becsülendő, mint bármennyi arany.

Munka által szerezhetsz magadnak
Kincseket, mert ezek a b a n vannak.

Diótörő uram.

— Regé. —

Kletke után: **Kőrösy László.**

(Vége.)

A szegény fiu gyorsan föl pattant és futni kezdett. De Diótörő uram mint a vihar rohant utána, kezében a kivont karddal. Jánost már majdnem utolérte a kis szörny, és csak kevés híja volt, hogy szörnyü dühében át nem dőfte a fiut.

E halálos aggodalmában János gyorsan a zsebébe nyult és onnét egy diót vetett ki.

Diótörő uram most megállott és kettéharapta a diót. A következő pillanatban a böszült fejedelem már megint a fiu sarkában volt.

János másik diót vetett ki, és Diótörő uram újra megállott, hogy megegye.

Igy dobálta el a fiu a harmadik, a negyedik, az ötödik diót, és Diótörő uram mindig úgy tett, mint az első diónál.

De most már elfogyott a szegény fiu diója. Diótörő uram pedig szünet nélkül üldözte őt, és a fiu már úgy ki volt merülve, hogy alig tudott lélekzetet venni.

Ekkor a fiuak egy szerencsés ötlete támadt.

— Majd bolonddá tartlak! — gondola magában János, és egy szép gömbölyü kavicsot dobott el.

Diótörő uram határtalan haragjában nem is nézte meg jobban a diónak vélt kavicsot, hanem szájába tette és szét akarta harapni.

Most ropogást hall a fiu, de nem ám a kavics ropogott, hanem Diótörő uram feje.

János, ki új bátorságot nyert és már jól előre futott, így gunyolá a böszült emberkét:

„Diótörő akarsz lenni,
És nem tudsz már diót törni!
Szégyen ez rád és gyalázat,
Nem érdemelsz királyházat!”

Hej! hogy megharagudott e szavakra a Diótörő! Majd kiugrottak nagy szemei, és hosszú haja ide-oda lóbálódott.

Ujra a kavicsba harapott, de most még jobban ropogott a fejében valami. De ő csak nem akarta abban hagyni a dió feltörését, mert a szegényke még mindig azt hitte, hogy a kavics nem más, mint dió.

És uj erővel marta, harapta.

De most!

A szerencsétlen Diótörő feje roppantul ropogott és azután sok darabra repedt. Diótörő uram holtan rogyott össze.

Most már nem volt benne lélek és nem is volt más, mint az a közönséges fabáb, — a diótörő.

Midőn János látta, hogy a kis király összeroskadt, néhány kavicsot dobott rája, azután lassan és ovatosan közeledett feléje.

Most már látta a fiu, hogy miként áll a dolog.

Hisz az a fabáb már ugy sem árthatott neki!

János diadalmasan ugrándozott mellette, és örömeben így kiáltozott:

„Meghalt Diótörő uram,
Minden bajnak már vége van!”

Ezt a kiáltást meghallja néhány fiu is, és gyorsan Jánoshoz siet.

A fiuk most összefogták kezeiket és mindnyájan így énekeltek:

„Meghalt Diótörő uram,
Minden bajnak már vége van!”

Néhány percz mulva már az egész falu gyermekei egybefutottak és vigan dalolták:

„Meghalt Diótörő uram,
Minden bajnak már vége van!”

Hurrá! Ez volt ám csak az öröm!
Ekkor az egyik fiu így szólott:

„Meghalt Diótörő uram,
Uralmának már vége van.
Eltemessük, itt hagyjuk-e?
Hogy a holló őt megegye?”

Erre egy másik fiu így válaszolt:

„Meghalt Diótörő uram,
És láthatjuk, hogy fából van,
Rakjunk máglyát, égessük meg,
Jobbat ugy sem érdemel meg!“

— Igen, igen! Ugy van! — kiálták a fiuk, — máglyára vele! Jobbat ugy sem érdemel meg!

A mint mondták, ugy is cselekedtek. Nemsokára száraz galyakat szedtek össze, azokból gúlát emeltek és a tetejére állították diótörőt.

A máglya csakhamar lángban állott, és a szegény Diótörő uram hamuvá égett.

— Milyen szépen égett a mi zsarnokunk! — kiáltottak fel örömtelten a fiuk.

De János még sem vigadhatott szive mélyéből, mert még nem tudta, hogy merre van Mari nővére. Sehol sem látta.

Most az egész falu fölkereskedt, hogy Marit fölkeressék. Át is kutatták a zsarnok házának minden zugát; végre megtalálták a kis leányt a pincze mélyében.

Mari halvány volt és remegett. De az üde légen nemsokára visszanyerte előbbi piros arcszínét, és rövid idő múlva vidámságát is.

Az volt ám csak az öröm, midőn a két testvér újra megölelhette egymást!

Most új élet kezdett terjengni mindenfelé.

A faluban újra az a régi vidámság uralkodott és karácsonykor majd leszakadt a karácsonyfa a sok aranyos diótól.

Most már senki sem parancsolta meg, hogy diót ne egyenek.

És a zsarnok kimulásának évfordulati napját rendesen megünnepelték a falusiak. Ilyenkor máglyát emeltek az erdőben, és azon mindig egy diótörőbábot égettek el. És ezt az ünnepet Diótörő-ünnepének nevezték el.

A gyermekek vidáman táncoltak az égő máglya előtt és énekeltek.

* * *

— Hová tűnhetett el az a diótörő? — mondták néha Pál és Gusztáv. — Milyen kár érette!

Ujra keresték az ujságok utján, meg-

ható kérelem kíséretében, hogy a ki azt a bábot visszahozza nekik, az nagyon sok almát, diót, és körtét fog kapni!

Egyszer magam is Gusztávnál voltam, ekkor tudta mára a fiu Diótörő uram végét, meglehet, hogy ugy álmában megtudott mindent.

És ez a történet nagyon is igaz lehet, mert hisz — nyomtatva van!

Talányok.

1)

Dobay Lajostól.

1. 9. 5. 10. 3. Iskolákban kerülhetlen.
7. 5. 1. 5. 10. 5. Fehérrel van ellentétben.
3. 4. 4. E kort nem szereti senki.
8. 10. Egész világot átszeli.
5. 4. 5. 9. Itt harczolt a híres Dobó.
4. 3. 6. 4. Sok ház alatt a bejáró.
9. 8. 10. Ilyet nem kedvel ám senki.
7. 8. 10. A kit kergetnek, ezt teszi.
1. 8. 10. Kell lenni minden udvarban.
- 1—10. Egy város Karinthiában.

2)

Hönigsfeld Vilmostól.

5. 2. 7. 4. Legpompásabb városa volt
Ez hajdan a világnak.
4. 5. Mesterember hasznát veszi
Ezen hegyes szerszámnak;
Vagy ha másképen fogjuk fel,
Veszély nevét jelenti.
1. 4. 5. Mindazt, a mi nincs hasznunkra,
Igy szoktuk mi nevezni.
2. 5. 6. 3. Magas hegyeknek tetejét
Illeti e nevezet.
1. 6. 5. 2. 7. Ne nyulj hozzá, mert jól tudom,
Befesti a kezedet.
2. 5. 4. Az időt szokta mutatni,
Mely olyan gyorsan halad.
5. 6. 3. Ha lerombolták a várat,
Fönn belőle ez marad.
1. 6. 3. 4. Keresztelés alkalmával
Van mindig reá szükség.
5. 6. 1. 4. Szereti, de milyen nagyon
A baromfi-pecsenyét.
- 1—7. Székváros ez hasonnevű
Derék magyar megyében,
Erössége soh'sem volt még
Az ellenség kezében.

Megfejtési határidő: szeptember hó 25-dike.

TARTALOM.

Ember tervez, Isten végez. (Vége.) — Áldás anyámra. — Az ördög és a nagyságos asszony. (Mese.) — Kis köszöntő. — Történeti karcolatok. — Stanley afrikai utazásából (Képekkel.) — Az algiri tüzevők. — Vidéki oláhok. (Képpel.) — Smid Kristóf meséiből. — Diótörő uram. (Rege. Vége.) — Talányok.

Felelős szerkesztő: K.-Beniczky Irma.